

L'escriptor Jordi Puntí relata a 'Els castellans' el conflicte a Manlleu en els seus anys d'infància

“Catalans i castellans ara fan front comú contra la nova immigració”

Vic

Jordi Vilarrodà

Un any després de *Maletes perdudes*, la seva primera novel·la, l'escriptor manlleuenc Jordi Puntí publica *Els castellans* (L'Avenç Literatures), un llibre que parla de Manlleu i dels anys de la seva infància. Jordi Puntí ho fa a través d'uns relats que combinen l'autobiografia, el reportatge i la literatura, centrats en la relació entre els nois de Manlleu *de-tota-la-vida* i els immigrants que acabaven d'arribar a l'Erm procedents de diferents llocs d'Espanya, anomenats genèricament *els castellans*. Anys després, els fets es reproduïen amb la nova immigració.

El llibre neix arran d'uns articles en una revista...

Sí, la revista *L'Avenç* em va proposar de fer una sèrie d'articles que tinguessin a veure amb memòria –històrica i personal– i amb literatura. En aquells moments escrivia *Maletes perdudes*, i justament una part que tenia molt a veure amb la immigració. Temps enrere havia pres notes sobre unes memòries de barri, i vaig pensar que podia ser un bon fil conductor per explorar aquest món en primera persona.

Per tant, hi havia una relació temàtica amb *Maletes perdudes*?

Sí. Jo pensava més aviat en l'extraradi de Barcelona, per a *Maletes perdudes*, però al mateix temps m'adonava que els patrons no eren tan diferents de Manlleu. I no em plantejava els articles com un encàrrec ràpid per oblidar: l'exigència literària era la mateixa, i veia que tenien un recorregut, anava agafant gruix... Després ha vingut la feina d'allargar-los i donar-hi forma literària.

En quin gènere es classifica, *Els castellans*? És memorialístic, periodístic, narratiu?

Està fet amb tota la intenció... fins i tot els llibreters no saben on posar-lo. He fet una trampa i n'he acabat dient *memòries de ficció* o *memòries fictícies*. El punt de partida són records personals que primer van tenir forma d'article, és a dir, periodística. Però ja dic en el llibre que “la infantesa és una ficció” perquè, quan la recordes, utilitzes fórmules de la narrativa de ficció per explicar-

L'escriptor Jordi Puntí, aquest dijous davant dels pisos de Can Garcia de Manlleu

la. Totes les memòries, en certa manera, són una forma de ficció. Hi ha un treball lingüístic i estilístic, i l'única diferència amb els contes o novel·les és que la pedrera on vaig a buscar el material és la meua pròpia vida.

El conflicte és subjacent en tot el seu relat: existeix, però no s'arriba mai a l'enfrontament obert entre catalans i castellans...

Érem nens, més o menys entre els 9 i els 14 anys. Ens trobàvem i jugàvem al mateix lloc, amb distància, i a vegades hi havia aquest punt de conflicte... No deixava de ser una cosa infantil, una mica *pel·liculera*. Però en el fons nosaltres estàvem reproduint una realitat més conflictiva que es donava entre la gent gran.

El conflicte propi de l'arribada de la immigració...

Sí, i que en essència és el mateix, ja sigui els anys 70 amb la immigració que venia d'Andalusia o Extremadura –els castellans, encara que no fossin de Castella– o l'actual –els que en diem *moros*, encara que vinguin de diferents llocs del nord d'Àfrica.

Aquesta tensió soterrada en la convivència amb els nousvinguts, és més intensa ara que abans?

Ara és tot més dur, perquè els temps són més complicats. El sentiment inicial és el mateix: por al que ve, al que és vist com a invasor –tot i que està en situació d'inferioritat– i por al desconegut. Als pisos de Can

Garcia, als anys 60 hi vivien els castellans, i ara els moros. Però ara també és més dur, perquè llavors els pisos eren nous i amb ascensor, amb una dignitat... i ara estan degradats.

Paco Candel va parlar d'*Els altres catalans* i vostè, directament, d'*Els castellans*. Som políticament correctes per amagar els conflictes reals?

El meu títol ve del seu, en part... Són temes tan deli-

Premi Lletra d'Or a 'Maletes perdudes'

Barcelona Aquest dimecres, un dia abans de sortir *Els castellans*, *Maletes perdudes* (Ed. Empúries) obtenia el premi Lletra d'Or. Aquest guardó es concedeix des del 1956, cada any, al millor llibre publicat en llengua catalana segons el criteri del jurat. Aquest any, estava format pels escriptors David Castillo, Enric Gomà i David Plana, els periodistes Elisenda Roca i Vicent Sanchís, la lingüista Marta Estella, els crítics literaris Manel Ollé i Lluís Muntada i l'actriu Mercè Pous, que han qualificat l'obra de Puntí com a “cordial i llegidora, però sense ni un gram d'ingenuïtat”. *Maletes perdudes* ja havia guanyat el premi Llibreter i l'Amat-Piniella.

cats que sovint cauen en el territori del *bonisme*. Si hi entres des de l'assaig, has de ser políticament correcte. En la ficció, com que només has de passar comptes amb la versemblança del llibre, pots jugar amb més llibertat. I al capdavant, estem parlant d'una cosa de fa uns quants anys. Si no fóssim capaços de reviuire-ho des de la distància, voldria dir que la ferida encara estaria supurant.

Evidentment està superat... potser perquè al darre n'han vingut d'altres?

Catalans i castellans fan front comú ara contra la nova immigració. Com que entre ells ja s'han reconegut, i saben que han de conviure amb un mateix territori, se situen enfront de la nova immigració, que és l'amenaça per la feina, per la convivència, per la llengua...

Segur que hi ha alguna solució que no passi per girar-se tots contra l'últim que arriba...

Parlant amb gent, he vist que el conflicte antic s'ha superat al trencar el gueto. Els pisos de Can Garcia ho eren, i els punts de trobada al barri eren la missa, algunes festes... i les reivindicacions al final del franquisme que també unien. La solució es sempre la mateixa: evitar els tòpics i els llocs comuns, no caure en els prejudicis, i això només s'aconsegueix amb la barreja. La barreja fa possible que parlis de tu a tu amb la persona, no amb el concepte *immigrant*.

Pasqual Maragall presentarà dissabte una ruta literària del seu avi al Ripollès

Sant Joan/Camprodon Emmarcat dins l'Any Maragall, el nét del poeta i ex-president de la Generalitat, Pasqual Maragall, presentarà dissabte una ruta literària pels escenaris que van servir d'inspiració a Joan Maragall al Ripollès. Hi haurà dues presentacions: una a la plaça Doctor Robert de Camprodon a les 12 del migdia, i una segona al Palau de l'Abadia de Sant Joan de les Abadesses a les 5 de la tarda. La presentació anirà a càrrec del professor i escriptor ripollès Ramon Alabau. Joan Maragall va estiuar molts anys a Sant Joan, i la ruta inclou escenaris com la font del Covilar o el monestir. A Camprodon hi va passar un estiu, i la font de Sant Patllari o el monestir són indrets reflectits en la seva obra.

Els dinosaures i els fòssils, tema del cicle de conferències de L'Esquerda, a Roda

Roda de Ter David Serrat, exrector de la UVic i catedràtic de Geodinàmica a la Universitat de Barcelona, pronunciarà aquest dissabte la primera de les tres conferències del cicle que anualmente organitza el Museu de L'Esquerda de Roda, i que enguany porta per títol genèric “Dinosaures i fòssils. Petjades d'un altre món”. David Serrat parlarà sobre els fòssils i el clima en la història geològica de la Plana de Vic, en una sessió que tindrà lloc a les 7 de la tarda, a la Biblioteca Bac de Roda. Les altres conferències tindran lloc els dies 26 de març i 2 d'abril, sobre els dinosaures a Catalunya i fòssils de Fumanya. El cicle s'acabarà el dia 3 d'abril amb una visita a aquest jaciment del Berguedà.

Gemma Reguant recita Palau i Fabre a Centelles, diumenge

Centelles Gemma Reguant recitarà aquest diumenge a Centelles textos del poeta Josep Palau i Fabre (Barcelona, 1917-2008). Sota el títol de *Jo em donaria a qui volgués*, el recital tindrà lloc al Casal Francesc Macià a les 6 de la tarda. La selecció de textos combina fragments representatius de poesia, de teatre i d'assaig, combinats amb una dramaturgia creada per la mateixa Gemma Reguant, actriu i professora de l'Institut del Teatre.